

Врз основа на член 40 став 3 и член 42 од Законот за девизното работење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 34/01, 49/01, 103/01, 51/03, 81/08, 24/11, 135/11 и 188/13) и точка 9 од Одлуката за начинот и постапката на известување за трансакции со нерезиденти („Службен весник на Република Македонија“ бр. 87/14), гувернерот на Народната банка на Република Македонија донесе

УПАТСТВО

за начинот на непосредното известување за побарувањата и обврските од комерцијалното работење со нерезиденти

I. Општи одредби

1. Со ова упатство, Народната банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народната банка) го пропишува начинот на непосредното известување на резидентите за состојбата и промените на побарувањата и обврските од комерцијалното работење со нерезиденти коишто достасуваат во рок до една година со или без договор за кредит, без оглед на тоа дали се веќе стасани за плаќање или не.

II. Предмет на известувањето

2. Побарувања и обврски од комерцијално работење со нерезиденти, коишто се предмет на известување, согласно со ова упатство, се сите побарувања од купувачи-нерезиденти, односно обврски кон добавувачи-нерезиденти настанати врз основа на купопродажба на стоки и услуги, како што се:

- издадени/примени фактури за извоз/увоз на стоки и услуги;
- наплати/плаќања врз основа на извоз/увоз на стоки и услуги;
- дадени/примени аванси врз основа на стоки и услуги;
- купени/продадени побарувања коишто потекнуваат од првично склучена комерцијална работа; и
- преземени/отстапени обврски коишто потекнуваат од првично склучена комерцијална работа и сл.

3. Побарувања и обврски од комерцијалното работење со нерезиденти, коишто не се предмет на известување, согласно со ова упатство, се:

- побарувањата и обврските од комерцијалното работење врз основа на договор за кредит, со рок на довтасување над една година. За овие побарувања и обврски се известува согласно со Одлуката за начинот и условите за поднесување извештаи за склучени кредитни работи;
- побарувањата и обврските од комерцијалното работење, коишто врз основа на дополнително склучени договори за кредит преминуваат во долгорочни. За овие побарувања и обврски се известува поединечно, согласно со Одлуката за начинот и условите за поднесување извештаи за склучени кредитни работи.

III. Начин на известување

4. Согласно со точка 6 од Одлуката за начинот и постапката на известување за трансакции со нерезиденти, за потребите на ова упатство, известувачи се оние резиденти коишто врз основа на постапка за избор на примерок се определени како известувачи и коишто добиле писмено известување од Народната банка дека се избрани за известување.

5. Известувачите ја известуваат Народната банка на образецот КИПО - Квартален извештај за побарувања и обврски (во натамошниот текст: образец КИПО), којшто е составен дел на ова упатство.

6. Известувачите известуваат квартално, најдоцна во рок од 30 (триесет) дена по истекот на кварталот за кој се известува.

Известувањето се врши во електронска форма и се потпишува со електронски потпис.

Народната банка и известувачите може да се договорат и за поинаков начин на доставување на податоците.

7. Известувачите, на барање на Народната банка, се должни да ги усогласат податоците, или да ги објаснат и да ги протолкуваат разликите помеѓу нивните извештаи и податоците добиени од банките овластени за платен промет со странство, или со другите извештаи доставени до Народната банка.

8. Известувачот ја потврдува и одговара за точноста на податоците внесени во образецот.

9. Известувачот може да овласти друго правно лице да известува во негово име, во својство на овластен доставувач на извештаи.

III. Начин на пополнување на образецот

10. Делот „Општи податоци“ од образецот КИПО се пополнува на следниов начин:

- во рубриците „известувач“ се пишува: матичниот број и називот на известувачот, адресата, лицето за контакт, телефонскиот број и електронската пошта на известувачот;

- во рубриците „овластен доставувач на извештаите“ се пишува: матичниот број и називот на овластениот доставувач, адресата, лицето за контакт, телефонскиот број и електронската пошта за овластениот доставувач.

- во рубриката „период: квартал ____ година ____“ се пишуваат кварталот и годината за која се известува (на пример: квартал 1 година 2014).

11. Деловите „А. Побарувања“ и „Б. Обврски“ се пополнуваат со податоци за состојбите и промените на побарувањата и обврските од

комерцијалното работење со нерезиденти, според оригиналната валута во која настанале побарувањата/обврските и земјата на нерезидентите.

12. Податоците во делот „А. Побарувања“ се внесуваат на следниов начин:

Во редовите под „А.1. Побарувања од нерезиденти – директни инвеститори (10% и над 10% учество)“ се внесуваат податоци за побарувањата од директните инвеститори-нерезиденти, кои имаат учество од 10 или повеќе проценти во капиталот на известувачот.

Во редовите под „А.2. Побарувања од нерезиденти – хоризонтално поврзани во рамки на истата групација на директниот инвеститор – нерезидент“, се внесуваат податоци за побарувањата од трговските партнери (нерезиденти) со кои известувачот е поврзан хоризонтално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - нерезидент.

Во редовите под „А.3. Побарувања од нерезиденти – вертикално поврзани во рамки на истата групација на директниот инвеститор – нерезидент“, се внесуваат податоци за побарувањата од трговските партнери (нерезиденти) со кои известувачот е поврзан вертикално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - нерезидент.

Во редовите под „А.4. Побарувања од нерезиденти во кои резидентот-известувач е директен инвеститор (10% и над 10% учество)“ се внесуваат податоци за побарувањата од нерезидентите кај кои известувачот поседува учество од 10 или повеќе проценти во капиталот на нерезидентот.

Во редовите под „А.5. Побарувања од нерезиденти – хоризонтално поврзани во рамки на истата групација на директниот инвеститор - резидент“, се внесуваат податоци за побарувањата од трговските партнери (нерезиденти) со кои известувачот е поврзан хоризонтално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - резидент.

Во редовите под „А.6. Побарувања од нерезиденти – вертикално поврзани во рамки на истата групација на директниот инвеститор - резидент“, се внесуваат податоци за побарувањата од трговските партнери (нерезиденти) со кои известувачот е поврзан вертикално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - резидент.

Во редовите под „А.7. Побарувања од останати нерезиденти“ се внесуваат податоци за побарувањата од сите останати нерезиденти кои не се прикажани во делот А.1., А.2., А.3., А.4., А.5. и А.6. Колоните од 1 до 8 се пополнуваат на следниов начин:

- во колоната 1 „валута“ се пишуваат шифрите на валутите во кои настанале побарувањата, од шифрарникот на валути којшто е составен дел од Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство. Во случаите кога валутата на затворањето на побарувањето не е иста со валутата на настанувањето на побарувањето, известувачите известуваат во валутата во која го прикажале настанувањето на побарувањето.

- во колоната 2 „земја“ се пишуваат шифрите на земјите од кои известувачот има побарување во односната валута. Притоа, се внесуваат шифрите на земјите од шифрарникот на земји и меѓународни организации, којшто е составен дел на Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство;

- во колоната 3 „почетна состојба“ се пишува износот на состојбата на побарувањата од нерезиденти по одделни валути и земји на првиот ден од кварталот за кој се известува.

Почетната состојба, којашто секогаш има позитивно салдо, треба да е еднаква на крајната состојба од претходниот квартал.

Во колоните 4, 5 и 6 се внесуваат податоци за промените коишто настанале во текот на кварталот за кој се известува.

- во колоната 4 „транзакции - зголемување“ се пишува износот на бруто зголемувањето на побарувањата од нерезиденти врз основа на извршените транзакции за комерцијалното работење со нерезиденти во кварталот за кој се известува, како што се: издадени фактури за извоз на стоки и услуги, дадени аванси врз основа на комерцијалното работење, откуп на побарувањата, прекласификација на долгорочните комерцијални кредити во краткорочни комерцијални кредити и слично;

- во колоната 5 „транзакции - намалување“ се пишува износот на бруто намалувањето на побарувањата од нерезиденти врз основа на извршените транзакции за комерцијално работење со нерезиденти во кварталот за кој се известува, како што се: наплати врз основа на комерцијалното работење, компензации, пребивања, порамнувања, увоз врз основа на даден аванс, прекласификација на краткорочните побарувања по трговско работење во долгорочни заеми врз основа на договор за заем, простување и слично.

Во овие колони не се внесуваат промени настанати поради промена на капиталната поврзаност, еднострани отписи и слично.

- во колоната 6 „останато“ се пишува износот на нето-промените коишто не претставуваат извршени транзакции за комерцијалното работење со нерезиденти, а коишто влијаат врз состојбата на побарувањата. Овие промени вклучуваат прекласификација поради промена во капиталната поврзаност и еднострани отписи на побарувања (во случај на присилно порамнување, стечај на нерезидентот, заради одземањето на стоките и сл.). Зголемувањето се прикажува со позитивен предзнак, а намалувањето со негативен предзнак.

- во колоната 7 „состојба на крајот на периодот“ се пишува износот на состојбата на побарувањата врз основа на комерцијалното работење, од нерезиденти по одделни валути и земји на последниот ден од кварталот за кој се известува. Состојбата на побарувањата на крајот на кварталот ја одразува почетната состојба и промените коишто настанале во текот на кварталот за кој се известува.

- во колоната 8 „од кои над една година“ се пишува дел од износот од колоната 7. Оваа колона ја пополнуваат известувачите коишто имаат состојба на побарувања кај кои изминала една година од настанувањето и за кои не е склучен договор за кредит.

13. Податоците во делот „Б. Обврски“ се внесуваат на следниов начин:

Во редовите под „Б.1. Обврски кон нерезиденти – директни инвеститори (10% и над 10% учество)“ се внесуваат податоци за обврските кон директните инвеститори-нерезиденти, коишто имаат учество од 10 или повеќе проценти во капиталот на известувачот.

Во редовите под „Б.2. Обврски кон нерезиденти – хоризонтално поврзани во рамки на истата групација на директниот инвеститор – нерезидент“, се внесуваат податоци за обврските кон трговските партнери (нерезиденти) со кои известувачот е поврзан хоризонтално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - нерезидент.

Во редовите под „Б.3. Обврски кон нерезиденти – вертикално поврзани во рамки на иста групација на директен инвеститор – нерезидент“, се внесуваат податоци за обврските кон трговските партнери (нерезиденти) со кои известувачот е поврзан вертикално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - нерезидент.

Во редовите под „Б.4. Обврски кон нерезиденти во кои резидентот-известувач е директен инвеститор (10% и над 10% учество)“ се внесуваат податоци за обврските кон нерезидентите кај кои известувачот поседува учество од 10 или повеќе проценти во капиталот на нерезидентот.

Во редовите под „Б.5. Обврски кон нерезиденти – хоризонтално поврзани во рамки на истата групација на директниот инвеститор - резидент“, се внесуваат податоци за обврските кон трговските партнери (нерезиденти) со кои известувачот е поврзан хоризонтално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - резидент.

Во редовите под „Б.6. Обврски кон нерезиденти – вертикално поврзани во рамки на истата групација на директен инвеститор - резидент“, се внесуваат податоци за обврските кон трговските партнери (нерезиденти) со кои известувачот е поврзан вертикално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - резидент.

Во редовите под „Б.7. Обврски кон останати нерезиденти“ се внесуваат податоци за обврските кон сите останати нерезиденти кои не се прикажани во делот Б.1., Б.2., Б.3.,Б.4., Б.5. и Б.6.

Колоните од 1 до 8 се пополнуваат на следниов начин:

- во колоната 1 „валута“ се пишуваат шифрите на валутите во кои настанале обврските, од шифрарникот на валути којшто е составен дел од Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство. Во случаите кога валутата на намирувањето на обврската не е иста со валутата на настанувањето на обврската, известувачите известуваат во валутата во која го прикажале настанувањето на обврската.

- во колоната 2 „земја“ се пишуваат шифрите на земји кон кои известувачот има обврска во односната валута. Притоа, се внесуваат шифрите на земји од шифрарникот на земји и меѓународни организации, којшто е

составен дел на Упатството за начинот на вршење на платниот промет со странство.

- во колоната 3 „почетна состојба“ се пишува износот на состојбата на обврските кон нерезиденти по одделни валути и земји на првиот ден од кварталот за кој се известува.

Почетната состојба, којашто секогаш има позитивно салдо, треба да е еднаква на крајната состојба од претходниот квартал.

Во колоните 4, 5 и 6 се внесуваат податоци за промените коишто настанале во текот на кварталот за кој се известува.

- во колоната 4 „транзакции - зголемување“ се пишува износот на бруто зголемувањето на обврските кон нерезиденти врз основа на извршените транзакции за комерцијалното работење со нерезиденти во кварталот за кој се известува, како што се: примени фактури за увоз на стоки и услуги, примени аванси врз основа на комерцијалното работење, преземање обврски, прекласификација на долгорочни комерцијални кредити во краткорочни комерцијални кредити и слично;

- во колона 5 „транзакции - намалување“ се пишува износот на бруто намалувањето на обврските кон нерезиденти врз основа на извршените транзакции за комерцијалното работење со нерезиденти во кварталот за кој се известува, како што се: плаќање врз основа на комерцијалното работење, компензации, пребивања, порамнувања, извоз врз основа на примен аванс, прекласификација на краткорочните обврски по трговско работење во долгорочни заеми врз основа на договор за заем, простување и слично.

Во овие колони не се внесуваат промените настанати поради промена на капиталната поврзаност, едностраните отписи и слично.

- во колоната 6 „останато“ се пишува износот на нето-промените коишто не претставуваат извршени транзакции за комерцијалното работење со нерезиденти, а коишто влијаат врз состојбата на обврските. Овие промени вклучуваат прекласификација поради промена во капиталната поврзаност и едностраните отписи на обврските (во случај на присилно порамнување, стечај на нерезидентот, заради одземање на стоките и сл.). Зголемувањето се прикажува со позитивен предзнак, а намалувањето со негативен предзнак.

- во колоната 7 „состојба на крајот на периодот“ се пишува износот на состојбата на обврските врз основа на комерцијалното работење кон нерезиденти по одделни валути и земји на последниот ден од кварталот за кој се известува. Состојбата на обврските на крајот на кварталот ја одразува почетната состојба и промените коишто настанале во текот на кварталот за кој се известува.

- во колоната 8 „од кои над една година“ се пишува дел од износот од колоната 7. Оваа колона ја пополнуваат резидентите-известувачи коишто имаат состојба на обврски кај кои изминала една година од настанувањето и за кои не е склучен договор за кредит.

14. Во рубриката „датум“ се пишува датумот на доставување на извештајот.

15. Побарувањата врз основа на комерцијалното работење со нерезиденти вообичаено се евидентираат на следниве сметки од Сметковниот план за стопански субјекти:

- дел од 107 „хартии од вредност - готовински еквиваленти“ (чекови и меници примени од нерезиденти);
- 121 „побарувања од купувачите во странство“;
- дел од групата 11 „побарувања од поврзани друштва“ (по комерцијални работи од поврзани друштва - нерезиденти);
- дел од 124 „побарувања од специфично работење на неповрзани друштва“ (за продадени стоки во странство врз основа на комисиона и консигнациска продажба);
- дел од 017 „аванси за набавка на материјални средства“ (дадени на нерезиденти за предметени основни средства);
- дел од 005 „аванси за набавка на нематеријални средства“ (дадени на нерезиденти);
- 123 „побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во странство“;
- дел од 163 „краткорочни кредити и заеми од странство“ (извоз на стоки и услуги на кредит; депозити и кауции за иден увоз на стоки и услуги до една година).

16. Обврските врз основа на комерцијалното работење со нерезиденти вообичаено се евидентираат на следниве сметки од Сметковниот план за стопански субјекти:

- дел од 264 „обврски врз основа на издадени хартии од вредност коишто се чуваат до достасување“ (чекови и меници на нерезиденти);
- 221 „обврски спрема добавувачи од странство“;
- дел од групата 21 „краткорочни обврски спрема поврзани друштва“ (врз основа на комерцијални работи од поврзани друштва - нерезиденти)
- дел од 224 „обврски од специфично работење од неповрзани друштва“ (врз основа на комисиона и консигнациска продажба за стоки во сопственост на нерезиденти);
- 223 „обврски за примени аванси, депозити и кауции од странство“;
- дел од 263 „краткорочни кредити и заеми од странство“ (увоз на стоки и услуги на кредит; депозити и кауции за иден извоз на стоки - до една година).

17. Во случај на промена на Сметковниот план за стопанските субјекти, соодветно се менуваат и наведените сметки.

Известувачот треба да ги вклучи состојбата и промените и од други сметки на кои ги прикажува побарувањата и обврските од комерцијалното работење со нерезиденти.

18. Состојбата и промените коишто произлегуваат од прекласификација на тековните достасувања на долгорочните обврски и побарувања во краткорочни, не се предмет на известување согласно со ова упатство.

IV. Завршни одредби

19. Со започнувањето на примената на ова упатство, престанува да важи Упатството за начинот на непосредно известување за побарувања и обврски од комерцијално работење со нерезиденти („Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/07).

20. Ова упатство влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јануари 2015 година.

У бр. 22868
10 јули 2014 година
Скопје

Гувернер
Димитар Богов

КВАРТАЛЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПОБАРУВАЊАТА И ОБВРСКИТЕ КИПО

Општи податоци

Известувач <input style="width: 100%;" type="text"/> матичен број назив <input style="width: 100%;" type="text"/> Адреса: <input style="width: 100%;" type="text"/> Лице за контакт: <input style="width: 100%;" type="text"/> Телефонски број <input style="width: 100%;" type="text"/> Електронска пошта <input style="width: 100%;" type="text"/>	Овластен доставувач на извештаи <input style="width: 100%;" type="text"/> матичен број назив <input style="width: 100%;" type="text"/> Адреса: <input style="width: 100%;" type="text"/> Лице за контакт: <input style="width: 100%;" type="text"/> Телефонски број <input style="width: 100%;" type="text"/> Електронска пошта <input style="width: 100%;" type="text"/>
--	---

За период: квартал година

А. ПОБАРУВАЊА

Валута	Земја	Почетна состојба	Промени			Останато	Состојба на крајот на периодот	Од кои над една година
			Трансакции					
1	2	3	Зголемување	Намалување	6	7=3+4-5+/-6	8	
А.1. Побарувања од нерезиденти - директни инвеститори (10% и над 10 % учество)								
А.2. Побарувања од нерезиденти - поврзани хоризонтално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - нерезидент								
А.3. Побарувања од нерезиденти - поврзани вертикално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - нерезидент								
А.4. Побарувања од нерезиденти во кои резидентот известувач е директен инвеститор (10% и над 10 % учество)								
А.5. Побарувања од нерезиденти - поврзани хоризонтално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - резидент								
А.6. Побарувања од нерезиденти - поврзани вертикално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - резидент								
А.7. Побарувања од останати нерезиденти								

Б. ОБВРСКИ

Валута	Земја	Почетна состојба	Промени			Останато	Состојба на крајот на периодот	Од кои над една година
			Трансакции					
1	2	3	Зголемување	Намалување	6	7=3+4-5+/-6	8	
Б.1. Обврски кон нерезиденти - директни инвеститори (10% и над 10 % учество)								
Б.2. Обврски кон нерезиденти - поврзани хоризонтално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - нерезидент								
Б.3. Обврски кон нерезиденти - поврзани вертикално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - нерезидент								
Б.4. Обврски кон нерезиденти во кои резидентот известувач е директен инвеститор (10% и над 10 % учество)								
Б.5. Обврски кон нерезиденти - поврзани хоризонтално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - резидент								
Б.6. Обврски кон нерезиденти - поврзани вертикално во рамки на истата групација на директниот инвеститор - резидент								
Б.7. Обврски кон останати нерезиденти								

Датум:

Образец КИПО

